

LSA 3 juni 2022

Een onzekerheidscorrectie bij
predispositie?

Wat te doen met algemeen geldende
onzekerheden in het aannemen van
uitgangspunten in de
schadeberekening?

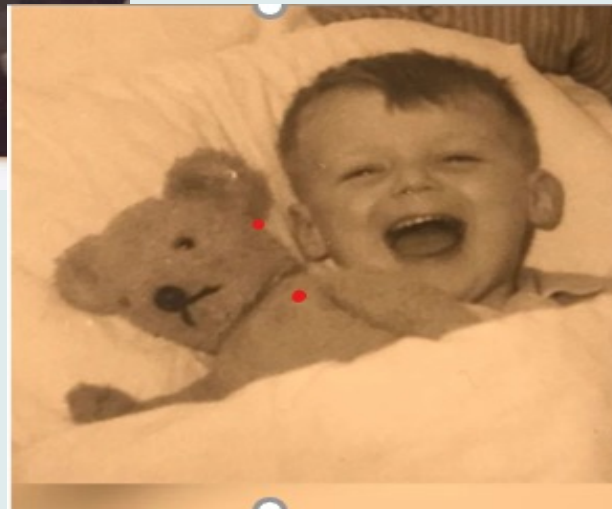
Chris van Dijk

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

LSA SYMPOSION 2022 "WAAR BLIJFT DE TIJD?" | 3 JUNI 2022

Begroting schade: twee voorspellingen

Schadevergoeding wordt vastgesteld door vergelijking van enerzijds de (huidige) situatie van de benadeelde met het ongeval met anderzijds de situatie dat geen ongeval zou hebben plaats gehad.

- a. Wat zou er zijn gebeurd zonder ongeval?
- b. Bij afwikkeling ineens: wat gebeurt er met ongeval in de toekomst?

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Voor toekomstige schade geldt

Ook bij een discussie over relevantie
predispositie

De stelplicht en bewijslast voor het bestaan en de omvang van de schade rusten in beginsel op de benadeelde (HR 13 december 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE9243 B/Olifiers), en *‘De vraag of de benadeelde schade heeft geleden door verlies van toekomstige inkomsten uit arbeid, moet worden beantwoord door vergelijking van de feitelijke inkomenssituatie na het schade veroorzakende voorval met de hypothetische situatie bij wegdenken daarvan. Bij zulk een vergelijking komt het aan op de redelijke verwachting van de rechter omtrent toekomstige ontwikkelingen.’* (vgl. art. 6:105 BW, afwegen goede en kansen)

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Echter, o.a.

HR 17 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:273
(Molenaarszoon)

'Aan de benadeelde mogen in dit verband echter geen strenge eisen worden gesteld; het is immers de aansprakelijke veroorzaker van het ongeval die aan de benadeelde de mogelijkheid heeft ontnomen om zekerheid te verschaffen omtrent hetgeen in die hypothetische situatie zou zijn geschied. Bij de beoordeling van de hypothetische situatie komt het dan ook aan op hetgeen hieromtrent redelijkerwijs te verwachten valt (HR 15 mei 1998, ECLI:NLHR:1998:ZC2654, NJ 1998/624 [Verhof/Helvetia]; HR 14 januari 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA4277, NJ 2000/437 [Van Sas/Interpolis].'

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

HR 17 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:273 (Molenaarszoon)

“In dat verband dienen de goede en kwade kansen te worden afgewogen, bij welke afweging de rechter een aanzienlijke mate van vrijheid heeft. Hoewel het resultaat van die afweging in cassatie beperkt toetsbaar is, dient het oordeel van de rechter wel consistent en begrijpelijk te zijn.”

(Vgl. art. 6:97 en 6:105 BW)

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Bij deze hypothetische situaties

gaat het niet om 'feiten' die kunnen worden bewezen maar slechts om veronderstellingen over de toekomst, waaraan slechts een beperkte mate van waarschijnlijkheid ten grondslag kan liggen, bijv.

- meestal niet met zekerheid te zeggen of de benadeelde ook zonder ongeval (op den duur) arbeidsongeschikt zou zijn geworden;
- meestal niet te zeggen of zonder ongeval of na afwikkeling op enig moment bijv. sociaalmaatschappelijke of - economische aspecten de benadeelde parten zouden/zullen spelen.
- Oplossing in rechte: redelijke mate van waarschijnlijkheid (alles/niets)

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Predispositie

Zonder ongeval op enig moment dezelfde klachten/beperkingen, langs schadebegroting of causaal verband?

Lijn van Hoge Raad bij schending verkeers- en veiligheidsnormen steeds:

Met ongeval: men heeft de benadeelde te nemen zoals hij is (niet robuuste maatman; maar *ruime toerekening*; art. 6:98 BW), begrenzing als de benadeelde onvoldoende doet aan zijn herstel (art. 6:101 BW schadebeperking).

Zonder ongeval: niet robuuste maatman: had een lichamelijke of geestelijke kwetsbaarheid zich – ten nadele van de getroffene – ook in de situatie ‘zonder ongeval’ kunnen manifesteren (art. 6:97 jo. 6:105 BW, schadebegroting).

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

HR 19 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1278

Aardbevingsschade Groningen

'Ontbreken condicio sine qua non-verband

Echter, voor zover de schade bestaat in fysiek of geestelijk letsel van een benadeelde met een persoonlijke predispositie of in schade aan een onroerende zaak met een bijzondere kwetsbaarheid, en aannemelijk is dat deze schade ook zonder de aansprakelijkheidvestigende gebeurtenis op enig moment in de toekomst zou zijn opgetreden, geldt dat deze schade niet in condicio sine qua non-verband staat met bodembeweging als gevolg van mijnbouwactiviteiten en dus niet voor vergoeding in aanmerking komt.' (vgl. HR 22-4-2022, HR:2022:590)

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Maakt het verschil in route uit?

Schadebegroting of causaal verband

Naar mijn mening niet, vlg. HR 8 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1483 (omvang van schade of voordeelstoerekening).

‘Die stelling kan in beginsel worden betrokken zowel op het schadebegrip waarin de omvang van de schade wordt bepaald door een vergelijking van de toestand zoals deze in werkelijkheid is met de toestand zoals die (vermoedelijk) zou zijn geweest indien het schadeveroorzakende feit niet zou hebben plaatsgevonden (art. 6:95-6:97 BW), als op de voordeelstoerekening (art. 6:100 BW). Voor de beoordeling (...) zijn dus twee benaderingen denkbaar.

Zie ook Hartlief NTBR 2022/5

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Predispositie

HR 22 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:590
(onrechtmatige TV uitzending)

‘Hoewel het resultaat van die afweging in cassatie beperkt toetsbaar is, dient het oordeel van de rechter wel consistent en begrijpelijk te zijn. Het voorgaande betekent dat het oordeel dat redelijkerwijs te verwachten valt dat een predispositie tot nadeel zou hebben geleid in de hypothetische situatie zonder de aansprakelijkheidsvestigende gebeurtenis herleidbaar moet zijn tot concrete aanwijzingen.’

NB in deze zaak toepassing van ruime toerekening buiten verkeers- en veiligheidsnormen. Vgl. voor risicoaansprakelijkheid ook HR 19 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1278, zie voor de discussie Hartlief NTBR 2022/

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Om relevant te zijn moet een predispositie herleidbaar zijn tot concrete aanwijzingen.

Is dat echt nieuw?

- Naar mijn mening niet, volgt al uit eerdere rechtspraak en vloeit voort uit te betrachten terughoudendheid, zie ook Hartlief NTBR 2022/5. zie verder Lindenbergh noot bij HR 27/11/2015, NJ 2016/138.
- Vgl. ook Akkermans (TvP 2003, p. 103) *'In verband met dit voordeel van de twijfel lijkt mij de maatstaf te zijn dat het zodanig aannemelijk moet zijn dat de predispositie ook in de hypothetische situatie zonder ongeval tot relevante beperkingen zou hebben geleid, dat het ten opzichte van de aansprakelijke partij niet langer redelijk is om van het tegendeel uit te gaan. Veel meer durf ik hierover in zijn algemeenheid niet te zeggen.'*

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Buiten de persoon gelegen factoren minder streng?

Kolder: TvP 2015, p. 30, VR 2020/145, ja

De Hek (2017 GCLC reeks): zie het nut van dit onderscheid niet.

Lindenbergh (noot bij HR 27/11/2015, NJ 2016/138) :
'(...) redelijke verwachtingen, dat immers tenminste suggereert dat er redenen aan de schets van de verwachtingen ten grondslag liggen. Hoewel het hier in beginsel gaat om een redelijke verwachting ten aanzien van een feitelijke ontwikkeling, brengt het feit dat het hier gaat om een juridisch oordeel mee dat er ook enige ruimte is voor een normatieve invulling van die redelijkheid.'

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Redelijke mate van waarschijnlijkheid (= 'alles/niets')

Maar doet dit altijd recht aan de werkelijkheid waar het meer om kansen dan om zekerheden gaat? Niet beter soms:

Een onzekerheidscorrectie die inhoudt waarin de schadevergoeding wordt beperkt met een daartoe vast te stellen percentage? Het percentage zou dan moeten corresponderen met de mate waarin het billijk is om een deel van de voortdurende schade voor rekening te laten van de benadeelde vanwege de onzekerheid over de toekomst. Toepassing van deze onzekerheidscorrectie is een proportionele benadering van de onzekerheid over de vraag of een predispositie al dan niet uiteindelijk tot diezelfde schade zou hebben geleid.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Voorbeelden uit de praktijk: 'niets'

HR 17 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:273
(Molenaarszoon)

3.3.3 De vermeldingen in het (...) rapport van de neuropsycholoog dat het algehele functioneren van [eiser] nadelig wordt beïnvloed door pre-existente en niet-ongevalsgerelateerde psychologische factoren en niet geheel is uit te sluiten dat sprake is van een persoonlijkheidsstoornis, kunnen zonder nadere motivering niet het oordeel dragen dat aan gerede twijfel onderhevig is of [eiser] een vergelijkbare carrière had kunnen realiseren als zijn studiegenoten.

Het rapport vermeldt immers niet in hoeverre de persoonlijkheidsstructuur van [eiser] in de hypothetische situatie zonder ongeval van invloed zou zijn geweest op zijn mogelijkheden om een zodanige carrière te realiseren.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Voorbeelden uit de praktijk: 'alles'

HR 9 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:311
(schizofreen verkeersslachtoffer) (81 RO). (AG
Drijber)

Eiser (30) als bestuurder van een personenauto slachtoffer geworden van een verkeersongeval. Eiser ontwikkelt in de jaren na het ongeval niet alleen fysieke klachten, maar er ontstaat ook een psychiatrisch toestandsbeeld. Eiser wordt vanaf 2000 behandeld voor psychoses. Bij eiser wordt de diagnose schizofrenie gesteld.

Eiser vooronderstelt dat het ongeval een luxerende factor is geweest bij het ontstaan van zijn eerste psychotische ontsporing.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#Isasymposion2022

Looptijd 5 jr., omdat de deskundige het zegt: 'alles'

HR 9 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:311
(Schizofreen verkeersslachtoffer) (81 RO).

Ten aanzien van de feitelijke situatie, waarin de schizofrenie zich bij [eiser] kort na het ongeval heeft geopenbaard, is het hof - in lijn met het arrest Renteneurose - uitgegaan van een ruime toerekening in de zin van art. 6:98 BW. (luxerend)

Volgens deskundige was het 5 jr. na ongeval niet langer aannemelijk dat het ongeval nog kon worden aangemerkt als oorzaak van het op dat moment bestaande toestandsbeeld. De effecten van het ongeval waren, vanuit psychiatrische optiek, uitgewerkt. De rechtbank en het hof menen dat het csqn-verband tussen de schade wegens het verlies van arbeidsvermogen en het verkeersongeval na 5 jr. wegvalt.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Looptijd ½ jr. Hof Arnhem-Leeuwarden 16 maart 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:2505 (drie fietsongevallen en psychische klachten): 'alles'

Psychiater

Indien de ongevallen (2006, 2009) betrokkene niet waren overkomen was er ook een grote tot zeer grote kans geweest op een (ongedifferentieerde) somatoforme stoornis of een somatisatiestoornis en stemmingsklachten. In de jaren voorafgaand aan de genoemde ongevallen wordt dit type klachten/stoornissen met regelmaat in het huisartsjournaal beschreven.

(...) een grote mate van zekerheid dat dit type klachten zou zijn opgetreden. Een termijn van uiterlijk binnen een half jaar zou op grond van het voorafgaande huisartsjournaal een redelijke verwachting zijn voor het optreden van psychosomatische klachten.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Hof Arnhem-Leeuwarden 16 maart 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:2505 (drie fietsongevallen en psychische klachten): 'alles'

In het midden kan blijven binnen welke termijn [appellant] dit type klachten zou hebben gekregen (het blijft een hypothetische veronderstelling), maar gezien de frequentie waarmee [appellant] zich steeds bij de huisarts presenteerde met diverse psychosomatische (...) is de gissing van Drooglever Fortuyn dat een redelijke verwachting is dat dat binnen een half jaar zou zijn gebeurd, naar het oordeel van het hof niet onaannemelijk of ondenkbaar.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

HR 27-11-2015, ECLI:NL:HR:2015:3397 (Jerrycan) 'niets'

Jerrycan valt op hoofd van magazijnmedewerker

Benadeelde (31) krijgt in 1995 en 1996 vrij kleine ongevallen beperkt letsel met psych. overreactie (hij is inmiddels 51 jaar)

Ook zonder ongeval op enig moment uitgevallen?

psychiater: niet uit te sluiten bij stressvolle omstandigheden. *'narcistische, theatrale en borderline persoonlijkheidskenmerken?'*; verz. arts: *'niet uit te sluiten'* arbeidsdesk.: *'er moet van worden uitgegaan dat M. in dat geval zeer waarschijnlijk tot zijn 65e jaar zou zijn blijven werken.'*

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

HR 27-11-2015, ECLI:NL:HR:2015:3397 (Jerrycan)

Hof:

Het hof is van oordeel dat het gelet op de omstandigheid dat M. in het onderhavige geval op relatief gering letsel met een ernstige psychische reactie heeft gereageerd het aannemelijk is dat hij op enig ander moment in zijn leven op een al dan niet ernstige life-event op eenzelfde wijze zou hebben gereageerd. Op grond van een redelijke verwachting omtrent toekomstige ontwikkelingen, hetgeen inhoudt dat een inschatting dient te worden gemaakt wanneer een dergelijke life-event met eenzelfde psychische reactie zich bij [eiser] zou hebben voorgedaan, (-> 55-jarige leeftijd).

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

HR 27-11-2015, ECLI:NL:HR:2015:3397 (Jerrycan)

HR:

- Enkele omstandigheid met ongeval ernstige reactie op beperkt letsel maakt oordeel zonder ongeval bij life-event uitval niet begrijpelijk.
- Niets vast gesteld over voorgevallen life-events en reactie.
- Niet uit te sluiten onvoldoende; concrete aanknopingspunten;

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

HR 27-11-2015, ECLI:NL:HR:2015:3397 (Jerrycan)

M. had (ook) betoogd dat het hof überhaupt niet kon toekomen aan de beantwoording van de vraag of ‘op grond van een redelijke verwachting omtrent toekomstige ontwikkelingen’ de predispositie van M. tot beperkingen zou hebben geleid, om de reden dat met de deskundigen-rapporten voldoende zou zijn bewezen dat hij tot zijn 65e had kunnen blijven werken

HR: honoreert deze rechtsklachten niet.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Het enkele feit dat deskundigen geen precieze antwoorden kunnen (of willen) geven

maakt niet dat er principieel geen ruimte meer is om de schadevergoedingsverplichting te beperken. Sterker nog:

(pas) juist dan kan het aankomen op de redelijke verwachtingen van een rechter omtrent de toekomstige ontwikkelingen: Wat de kwetsbaarheid van de benadeelde voor life-events betreft, is de rechter uiteraard niet deskundig maar regelmatig is van die kwetsbaarheid uit de feiten zelf reeds het nodige gebleken. En bij het inschatten van de waarschijnlijkheid van alledaagse gebeurtenissen is de rechter even (on)deskundig als wie dan ook. Zo'n beslissing is typisch juridisch.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Naar een meer proportionele benadering?

Noot Lindenbergh bij Jerrycan-arrest

‘Zou het hof zich voorzichtiger hebben uitgedrukt en het risico op realisatie van de predispositie in een kans hebben uitgedrukt, of nog specifiek in een met het verstrijken van de tijd toenemende kans, dan was dat oordeel eerder acceptabel geweest, zij het dat (ook) dan de nadruk van de beoordeling zou zijn komen te liggen op hetgeen het hof aan die kansinschatting ten grondslag had gelegd.’

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Naar een meer proportionele benadering?

Spier in noot bij HR 19-07-2019,
ECLI:NL:HR:2019:1278 (Aardbevingsschade Groningen)

'Ik ben geneigd te denken dat het bij 'predisposities' — een niet helemaal helder begrip — vaak zal gaan om een tussenvorm: het is onduidelijk wat, de predispositie weggedacht, zou zijn gebeurd.'

Harde knip veronderstelt dat op dat moment een alternatieve oorzaak zou ontstaan, zekerheid ontbreekt;

Doet de onzekerheidscorrectie dan niet meer recht doen aan de werkelijkheid van goede en kwade kansen?

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Onzekerheidscorrectie

Proportionele benadering van de onzekerheid (dus niet een harde knip die een zekerheid veronderstelt die er niet is)

De ratio van de onzekerheidscorrectie is om een (beter) alternatief te bieden voor het omgaan met dergelijke onzekerheid. Want:

- onbillijk aansprakelijk voor geheel bij reëel vermoeden dat predispositie zonder ongeval tot zelfde schade zou leiden
- ook onbillijk om bij die onzekerheid vanaf bepaald moment in het geheel geen vergoeding meer;
- beter uit te leggen, ook aan artsen, normaal buiten rechte

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Onzekerheidscorrectie

Werkt twee kanten op

De onzekerheidscorectie werkt twee kanten op.

- Niet alleen een schadeverlagende onzekerheidscorrectie aanbrengen op het 'niets';

Logischerwijs ook

- een schadeverhogende onzekerheidscorrectie aanbrengen op het 'alles'

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Onzekerheidscorrectie

Gezichtspunten voor toepassing

1. Terughoudendheid (moet sprake zijn van voldoende onzekerheid *en* billijkheid noopt een onzekerheidscorrectie in plaats van een ‘alles-of-niets’);
2. De duur van de voortdurende schade (hoe langer de duur, hoe meer plaats voor een correctie);
3. de duur van de predispositie: (hoe langer de duur, hoe meer plaats voor een correctie)

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Onzekerheidscorrectie

Gezichtspunten voor toepassing

4. de aard van de predispositie (hoe meer de predispositie dezelfde schade zelfstandig zou kunnen hebben veroorzaakt, hoe meer een billijkheidscorrectie gepast is);
5. het oordeel van artsen over het hypothetisch intreden van schade door de predispositie (hoe nauwkeuriger/krachtiger het oordeel van artsen dat de predispositie zonder ongeval gedurende de duur van de voortdurende schade (evenzeer) zou zijn ingetreden, hoe meer ruimte voor een billijkheidscorrectie wegens die predispositie)

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Onzekerheidscorrectie

Gezichtspunten voor toepassing

6. de aard van de aansprakelijkheid (hoe ernstiger de normschending, hoe minder ruimte voor een onzekerheidscorrectie)

Deze factoren zijn communicerende vaten en kunnen onderling verschillende kanten op wijzen (wel of geen, een ruime of een beperkte onzekerheidscorrectie). Het is aan de rechter om op basis van deze factoren in hun onderlinge samenhang beschouwd al dan niet tot een (bepaalde) onzekerheidscorrectie te komen.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Wat moeten wij met meer algemeen geldende onzekerheden?

Samenhangend met in de persoon gelegen omstandigheden

Geen algemene risico's als zodanig, maar bijvoorbeeld benadeelden met langdurige whiplashachtige klachten scoren vaak hoger dan andere als het gaat om risicofactoren voor het ontwikkelen van somatoforme klachten. Het gaat dan om de gevolgen van een psychische predispositie voor de verwachtingen van het inkomen zonder ongeval. Om zo'n beroep te kunnen doen zijn wel concrete aanknopingspunten nodig. Vgl. De Hek, o.a. in TvP 2011/2.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Wat moeten wij met meer algemeen geldende onzekerheden?

Samenhangend met in de persoon gelegen omstandigheden

Het zou dan moeten gaan om persoonlijke factoren die zouden kunnen leiden tot vermindering van toekomstschade terwijl zij enerzijds zo onzeker zijn dat het onredelijk is om ervan uit te gaan dat zij zich zouden hebben gerealiseerd, maar anderzijds ook niet redelijk is om ze te negeren.

(voldoende concreet in het licht van HR 22 april 2022?)

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Noot Lindenbergh bij Jerrycan-arrest

‘Daar komt mijns inziens bij dat de inschatting van de kansen ten aanzien van de situatie zonder ongeval niet helemaal los kan worden gezien van de waardering van de situatie na ongeval: geeft de rechter de benadeelde ten aanzien van laatstgenoemde situatie bijvoorbeeld op basis van betrekkelijk ‘dun’ bewijs (bijvoorbeeld bij medisch moeilijk objectiveerbare klachten) op essentiële punten het voordeel van de twijfel (‘hoewel het gaat om betrekkelijk gering fysiek letsel en moeilijk te kwalificeren psychische reacties, zal betrokkene inderdaad wel niet meer kunnen werken; er zijn geen aanwijsbare redenen om de gevolgen van de luxerende predispositie niet aan het ongeval toe te rekenen; aanknopingspunten voor herstel zijn niet in beeld, dus de invaliditeit zal als blijvend moeten worden aangemerkt’),

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Noot Lindenbergh bij Jerrycan-arrest

‘dan is heel wel voorstelbaar — en wat mij betreft ook wel redelijk — dat hij ten aanzien van de situatie zonder ongeval een wat kritische(r) houding aanneemt (‘als die predispositie kennelijk zo’n grote invloed op de arbeidsongeschiktheid heeft, schuilt daarin toch wel een fors risico dat zich ook zonder ongeval had kunnen verwezenlijken’). Juist wanneer een persoonlijke predispositie van aanzienlijke betekenis lijkt te zijn voor de uitval, bestaat de neiging om ook het risico van verwezenlijking van die predispositie zonder de schadetoebrengende gebeurtenis in de schadebegroting te verwerken.’

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Wat moeten wij met meer algemeen geldende onzekerheden?

Samenhangend met in de persoon gelegen omstandigheden

Verhouding HR 22 april 2022: herleidbaar moet zijn tot concrete aanwijzingen?

Hof Amsterdam 20 juli 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:2277:

‘Ook indien (...) in haar leven voor het ongeval geen (psychische) problemen heeft ervaren, dan nog zouden haar persoonlijkheidskenmerken zoals deze naar voren komen uit het onderzoek van [psycholoog] – goede en kwade kansen in aanmerking nemend – haar in een leven zonder ongeval met grote mate van waarschijnlijkheid parten hebben gespeeld.’

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Schadeberekening

Algemeen geldende onzekerheden in het aannemen van uitgangspunten in de schadeberekening (concreet genoeg?)

Samenhangend met sociaalmaatschappelijke, - economische aspecten of carrière technische die de meeste benadeelden parten zouden/zullen spelen

De concrete mens maar een mens is niet alleen kwetsbaar voor overlijden maar ook iha kwetsbaar en loopt net als andere mensen het risico op ziekte en gebreken. Ook lopen veel mensen in hun carrière een risico op a.o of werkloos te worden. De Hek kan zich er wat bij voorstellen dat dit substantiële algemene risico mee wordt genomen bij de schadebegroting, (Vgl. De Hek GCLG reeks, 2017, p. 109-110); Sommige landen doen het (UK).

Hoe dan ook voorwaarde toepassing in situatie zonder en met ongeval.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Werklozen

Cijfers

- In het vierde kwartaal van 2021 waren 370 duizend mensen werkloos → 3,8% van de beroepsbevolking.
- Het aantal werklozen neemt al vijf kwartalen af.
- In de crisis (1^e kwartaal 2014) was zelfs sprake van een percentage van 8,7%.
- Hoe hoog is de kans dat iemand tijdens zijn werkzame leven werkloos raakt?
- Kan hiermee rekening worden gehouden bij de schaderegeling?

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Arbeidsongeschikten

Cijfers

Totaal aantal arbeidsongeschikten in september 2021:
759.450.000 personen (WAO, WIA, WAZ, Wajong).

In 2019 was 6,3% van alle 15 tot 75 jarigen
arbeidsongeschikt.

Kans op instroom is het grootst bij 55+.

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022

Sommige landen doen het: Verenigd Koninkrijk

Ogden Tables

- Tabellen zijn een hulpmiddel voor het berekenen van de lump sum in letselschadezaken.
- Ogden tables gaan uit van 'reduction factors':
  - Werkzaam vs. Werkloos
  - Opleidingsniveau
  - Arbeids(on)geschikt

Vgl. de Ogden Tables) voor de mogelijkheid om bijv. werkloosheid in aanmerking te nemen en ook 'Mc Gregor on Damages', Thomson Reuters 2009, p. 1375

Volg ons op:

 @Isaletselschadeadvocaten

 @Isanederland

#lsasymposion2022